

ØSTRE LANDSRET
DOM
afsagt den 29. maj 2019

Sag BS-30678/2018-OLR
(16. afdeling)

Ledernes Hovedorganisation som mandatar for
A
(advokat Sophie Becher) mod

HK Handel Hovedstaden som mandatar for
B (advokat Peter Breum) og

Sag BS-41729/2018-OLR
(16. afdeling)

Drivkraft Danmark som mandatar for
Circle K Danmark A/S
(advokat Jeanette Werner) mod

HK Handel Hovedstaden som mandatar for
B
(advokat Peter Breum)

Retten på Frederiksberg har den 13. juli 2018 afsagt dom i 1. instans (sag BS27890/2018-FRB).

Landsdommerne Sanne Kolmos, Janni Christoffersen og Rikke Plesner Skovby (kst.) har deltaget i ankesagens afgørelse.

Påstande

Sag BS-30678/2018-OLR

Appellanten, Ledernes Hovedorganisation som mandatar for A, har nedlagt påstand om frifindelse, subsidiært frifindelse mod betaling af et af landsretten fastsat lavere beløb.

Indstævnte, HK Handel Hovedstaden som mandatar for B, har nedlagt påstand om stadfæstelse.

Sag BS-41729/2018-OLR

Appellanten, Drivkraft Danmark som mandatar for Circle K Danmark A/S, har nedlagt påstand om frifindelse, subsidiært frifindelse mod betaling af et mindre beløb.

Indstævnte, HK Handel Hovedstaden som mandatar for B, har nedlagt påstand om stadfæstelse.

Drivkraft Danmark som mandatar for Circle K Danmark A/S (herefter Circle K) har endvidere nedlagt selvstændig påstand om, at såfremt B får medhold helt eller delvist over for Circle K, således at Circle K dømmes in solidum med A, skal A friholde Circle K for ethvert krav fra B, og A skal i det indbyrdes forhold pålægges at betale sagsomkostninger til Circle K.

Over for den selvstændige påstand må Ledernes Hovedorganisation som mandatar for A anses for at have påstået frifindelse.

Supplerende sagsfremstilling

Af udskrift af sms-korrespondance mellem A og B fremgår blandt andet:

Den 2. december 2016:

A:

”Sig til alberte at hun skal drikke med id næste weekend [4 smileys]”

”os”

”Så drikker jeg både dig og alberte under bord [4 smileys]”

Den 22. december 2016:

A:

”Brug for support til finanser? [4 smileys]”

Den 10. januar 2017:

A:

”Du har fået mulighed for at tjene et par tusind hurtigt men du siger nej [4 smileys] Men den chance for du ikke mere [smiley] hahahahahaha”

B:

”Haha, har sagt at jeg hverken er til salg eller til leje. [smiley]”

A:

”Du er helt væk [2 smileys]”

”Du har misforstået [3 smileys]”

”Man kan se det som lånegebyr [3 smileys]”

”Glemte at spørge. Har du finanser tilbage fra weekenden? [smiley] Ellers siger du bare til i morgen tidligt. Sov godt”

Den 16. januar 2017:

A:

”Styr på finanserne? [3 smileys]”

Der er for landsretten fremlagt udskrift af B bankkonto, hvoraf fremgår blandt andet, at hun den 20. januar 2017 kl. 11.19 hævede 15.000 kr. kontant.

Den 22. januar 2017 skrev A via Messenger følgende til B:

”Husk mig lige på i morgen, at vi skal lave ny kontrakt på dig. Din timeløn skal forhøjes i forbindelse med det vi har snakket om. Tænk over hvor meget ekstra du vil have i timen. Du kan vælge 10, 15, eller 20 kr. ekstra i timen. [2 smileys]”

Den 23. januar 2017 sendte A via Messenger to billeder til B, hvor hun skulle være i gang med at tage kokain. I den forbindelse skrev han til hende:

”Hey B.

Beklager over at jeg forstyrrer sent. Fik snakket med min chef tidligere. Jeg må indrømme at jeg er overrasket, skuffet og ked af det.

Det eneste jeg har prøvet med er at hjælpe dig med en fremtid så du kunne blive til noget.

Jeg har prøvet at hjælpe dig med penge så du ikke skulle gå ud og lave noget usmart. Alle ved at det man ikke kan skaffe coke uden penge. De mennesker vil altid have noget fra en.

Jeg har gjort alt i verden for at flere af dine billeder ikke kom i omløb. I sidste ende kunne du blive straffet og plettet din straffeattest. Politiet skal nødig se billederne.

Det eneste jeg ville var at hjælpe dig. Og det var takken. Jeg er ikke sur. Bare overrasket og skuffet.

...

Uanset hvad der sker kommer der ikke nogen billeder frem. Jeg ville bare have at du skulle have succes.”

Af journalnotat fra Bs praktiserende læge fremgår om hendes efterfølgende sygemelding:

”25-01-2017...

...

Kontakt tekst:

Udsat for chikane og blufærdighedskrænkelser fra chef. Har meldt ham til politiet. Han er stadig på arbejdspladsen. Sygemeldes i en måned.

20-02-2017...

Diagnoser:

Z25 Seksuelt overgreb

Kontakt tekst: fortsat sygemelding.

23-03-2017...

Kontakt tekst:

stadige mareridt omkring seksuelt overgreb i forbindelse med arbejde. manden er politianmeldt og meldt til fagforeningen. vågner om natten pga. mareridt, tager ikke i byen af frygt for at møde overgrebsmanden.

...

der opstartes i psykologforløb.”

Der er fremlagt en skriftlig erklæring dateret den 22. februar 2017 fra Farhad Heldari, der var ansat på samme Circle K station som B. Af erklæringen fremgår blandt andet, at Farhad Heldari den 10. februar 2017 mødte B i byen, og at hun i denne forbindelse tilbød ham mange penge for at lyve og vidne falsk mod A, hvilket Farhad Heldari afviste. Det fremgår endvidere, at B blev sur og sagde, at hun ville afpresse A til at betale erstatning til hende. Af smskorrespondance mellem Farhad Heldani og B i perioden fra den 17. september 2016 til den 27. februar 2017 fremgår blandt andet, at Farhad Heldani gentagne gange tog initiativ til kontakt med B, og at han i starten af perioden brugte hjerte emojis, men at B gjorde det klart, at hun kun så ham som en ven.

Også efter at Farhad Heldari havde afgivet erklæringen af 22. februar 2017, tog han kontakt til B.

Forklaringer

A, B og Peter Fischer har afgivet supplerende forklaring.

A har forklaret blandt andet, at han kun har lånt penge ud til medarbejdere og kun, når en medarbejder konkret har bedt om et lån. For ham var det som at låne penge ud til sin familie, men i forhold til B "kom de ind i et dårligt mønster". Der var tale om udlån på 500-600 kr. hver uge. Han talte ikke med hende om, hvad pengene skulle bruges til. Da han fandt ud af, at B havde et kokainforbrug, blev han bekymret for, at B skulle prostituere sig for at få kokain, og han fortsatte udlånene. Han sagde til hende, at hun opførte sig usmart og tilbød hende hjælp, men det ville hun ikke tage imod. Han overvejede ikke hendes ansættelsesforhold, da det handlede om, hvad hun foretog sig i sin fritid. Når han i sms'er har spurgt, om hun havde "styr på finanserne" og lignende, var det for at gøre hende pinligt berørt over at bede om yderligere lån. Han har aldrig nævnt noget om seksuelle modydelser. Hver gang, hun lånte penge, sagde han, at pengene skulle tilbagebetales, og B nævnte jævnligt, at hun nok skulle tilbagebetale pengene.

Han vidste, at B havde en veninde ved navn Alberte, men han kendte hende ikke. Det var en joke, at han i en sms den 2. december 2016 nævnte, at Alberte og B skulle med ud og drikke i en weekend, for han går aldrig privat i byen med medarbejdere. Korrespondancen handlede om, at han ville forsøge at få B til at deltage i et firmaarrangement, og at hun var velkommen til at tage sin veninde med, på samme måde som andre medarbejdere kunne tage mænd, koner og børn med. Han havde fået at vide af andre medarbejdere, at B kun ville deltage, hvis Alberte kom med. Det endte dog med, at B ikke deltog i arrangementet.

Han havde en samtale med B om stillingen som souschef i slutningen af december 2016 på lageret og en yderligere samtale i butikken den 10. januar 2017. Han ville gerne give hende en chance på trods af problemerne med kokain. Under samtalen den 10. januar 2017 fortalte han, at der nu var fundet en anden til stillingen. Det var efter den samtale, at han skrev sms'en om, at "du har fået mulighed for at tjene et par tusind hurtigt, men du siger nej", og at hun ikke fik den chance mere. Det var sædvanligt at skrive "ha-ha-ha" og sætte smileys i beskederne. Under de to samtaler blev der ikke sagt noget om "salg eller leje".

Han har efter byretten tænkt over den sms fra 10. januar 2017, hvor der står "Man kan se det som lånegebyr". Det lyder helt forkert i sammenhængen, og han har fundet ud af, at ordet "lånegebyr" er et resultat af hans mobiltelefons autofunktion. Han ville have skrevet, at en lønstigning var en mulighed for B

for at betale lånet tilbage. Det, der kom til at stå, er et autoforslag fra mobiltelefonen, som han er kommet til at acceptere.

Da han blev afhørt af politiet, sagde politiet, at episoden, hvor han skulle have befølt B i forbindelse med, at han kørte hende hjem, havde fundet sted i efteråret 2016. B har i byretten forklaret, at det var i januar 2017. Han husker ikke at have kørt hende hjem den 10. januar 2017 og igen nogle dage efter, som hun har forklaret, og han undrer sig meget over, at hun ikke kan huske den præcise dato og det præcise sted, når hun påstår at være blevet krænket så groft.

Episoden den 20. januar 2017 om morgenen foregik på kontoret på den måde, som han har forklaret i byretten. Da han sagde nej til at låne B yderligere 200 kr., blev hun aggressiv og forlod butikken. Der skete ingen krænkelse af hende. Han skrev til hende og rykkede for tilbagebetaling af pengene. Han var lidt rystet over hendes overførsel. Han havde senest lånt hende penge ugen før.

Han skrev beskeden den 22. januar 2017 med tilbud om lønforhøjelse for at få Bs nye kontrakt som natansvarlig på plads inden et personalemøde næste dag. Han havde ikke set B efter den 20. januar 2017. Den 23. januar 2017 fik han besked fra Peter Fischer om Bs beskyldninger, og han blev meget chokeret. Han skrev derefter Messenger-beskeden med billederne af B, som han havde fået fra Farhad i december måned. Han havde fortalt B om billederne, da han fik dem, og advaret hende om, at nogen tog fotos af hende. Billederne er taget hjemme hos Bs mor. Han fik ingen reaktion fra B på Messenger-beskeden. Beskeden var ikke ment som en trussel. Han blev afhørt af politiet 2-3 uger efter, at Peter Fischer havde fortalt ham om beskyldningerne. Så vidt han ved, var politiet i besiddelse af sms'erne ved afhøringen.

Han har ikke slettet noget materiale, sms'er eller Messenger-beskeder, efter byrettens dom.

B har forklaret blandt andet, at hun havde en times overlap med en kollega om morgenen. I weekenderne var overlappet på to timer. Det var forskellige kolleger, hun havde overlap med. Hun deltog i Circle Ks store åbningsfest efter virksomhedens navneændring, men ellers har hun ikke haft lyst til at deltage i firmaarrangementer. Hun havde ikke den store daglige kontakt med sine kolleger.

De fotos af hende, der indgik i As Messenger-besked den 23. januar 2017, er taget af Farhad i den lejlighed, hun havde lejet hos sin mor. Hun har aldrig drøftet sit kokainforbrug med A og kunne ikke finde på at prostituere sig for at

få penge til kokain. Hun tog det kun, når hun gik i byen. Hun havde i personalegruppen hørt tale om, at A lånte penge ud til andre og accepterede derfor hans tilbud om lån. Hun kan ikke huske, præcist hvornår A nævnte det med stillingen som souschef, men det var tidligt i hendes ansættelse.

Samtalen om oralsex mod betaling den 10. januar 2017 fandt sted på en rastepads på Strandvejen, hvor A holdt ind. Hun gik ud fra, at han ville tale med hende, og hun spurgte ikke, hvorfor han holdt ind. Hendes sms den 10. januar 2017 om, at hun ikke "hverken er til salg eller leje", relaterede sig til samtalen på rastepadsen og havde ikke noget at gøre med stillingen som souschef. Det var flere dage senere, at hun sagde nej tak til den stilling.

Efter episoden den 20. januar 2017 om morgenen ringede hun til banken for at få et lån, så hun kunne tilbagebetale pengene, hun havde lånt af A. Hun fik pengene overført, og som det fremgår af den nu fremlagte kontoudskrift, hævede hun pengene om formiddagen i en hæveautomat. Hun gik tilbage med pengene og bad om at tale med A på kontoret. A sagde, at det ikke passede ind i hans økonomi lige nu at tage imod pengene. Hun forlod forretningen igen med pengene og talte med sin kammerat, Stefan, fordi hun ikke vidste, hvad hun skulle stille op. Efter weekenden – den 23. januar 2017 – anmeldte hun forholdet.

Hun har først under sagen set en omtale af materialet benævnt "Light of Day". Hun kendte ikke Peter Fischer forud for, at hun og hendes mor havde et møde med ham.

Den 25. januar 2017 konsulterede hun læge Vibeke Schrøder, hvor hun kort nævnte, hvad der var sket. Den anden konsultation, den 23. marts 2017, var hos en anden læge, Torben Jensen, hvor hun forklarede mere uddybende, fordi han tøvede med at forlænge hendes sygemelding. Hun havde det dårligt i månederne efter. Det var svært for hende at gå i byen, for hendes tidligere kolleger rystede på hovedet af hende eller vendte ryggen til hende. Der blev også sagt mange grimme ting til hende og om hende, herunder gik der rygter om, at hun solgte sig selv. Det var meget ubehageligt, og hun havde jævnlige mareridt. Hun begyndte på et forløb hos en psykolog den 23. marts 2017, men fandt det meget svært at tale om det, som var sket. Hun droppede det efter 10 minutter og har ikke siden deltaget i noget behandlingsforløb. Hun var flyttet ind i et lejemål hos sin mor, lige efter at hun var begyndt at arbejde hos Circle K. Den 12. august 2019 begynder hun på en uddannelse.

Der har været sms-korrespondance mellem hende og Farhad blandt andet den

2. januar 2017, hvor hun spurgte, om han ville køre til Ålsgårde med en flaske vodka, og han svarede "Og boller dig efter også?". Det var om natten, hvor de begge var fulde, og ingen af dem var i stand til at køre bil.

Peter Fischer har supplerende forklaret blandt andet, at B efter sygemeldingen genoptog arbejdet på en Circle K servicestation i Ålsgårde, men efter kort tid sagde hun op og meldte sig syg.

Efter mødet med B og hendes mor, der varede i hvert fald 30-45 minutter, drøftede han sagen med Sussi Bisler. Det var normal procedure. Under den efterfølgende samtale med A, spurgte han nøje ind til de specifikke forhold og følte selv, at han gik langt over grænsen for, hvad man kunne tillade sig som chef. Han fik svar fra A, som han fandt lige så troværdige som Bs forklaring.

Han havde i 2010 rekrutteret A fra DSB, hvor han også selv havde været ansat og havde brugt A til sparring. Det fortsatte i Circle K, hvor de havde et tæt, men professionelt forhold. Han mente, at han kendte As professionelle virke og profil godt. Han brugte blandt andet A til at spotte talenter, og A havde nævnt, at B havde potentiale. Han og A havde haft en samtale om muligheden for at få B til at melde sig til virksomhedens 4-årige udviklingsprogram med henblik på at blive butikschef. A havde sidenhen nævnt, at B ikke var aktuel i forhold til en stilling som souschef, men nok som natansvarlig.

På personalemødet på stationen i Helsingør kom der ingen antydninger frem om chikane fra As side, selv om både han og Sussi Bisler spurgte ind til især den kvindelige ansattes oplevelse. Når han i byretten har sagt, at der ikke kom overraskelser frem om As ledelsesstil, gik det på, at A fulgte op på den enkeltes medarbejders performance og godt kunne kritisere, hvis opgaver ikke blev løst tilfredsstillende. Det kunne virke lidt voldsomt på de yngre medarbejdere, der ikke var vant til den stil. Han prøvede at undersøge forholdet yderligere ved at tale med en kvindelig medarbejder, Rikke, der var flyttet over på en anden servicestation. Heller ikke hun kunne bekræfte noget om chikane udøvet af A. Han var på daværende tidspunkt ikke bekendt med sms-korrespondancen mellem A og B.

Han kan ikke genkende, at han på mødet med B og hendes mor skulle have siddet tilbagelænet og have afbrudt B. Han har haft mange tunge samtaler, og det vil ligne ham meget dårligt at afbryde folk i den situation. Samtalen sluttede med, at Bs mor sagde, at de ville gå til politiet og til HK. Han svarede, at så ville sagen køre mellem dem som to parter. B ønskede ikke på det tidspunkt at blive overflyttet til en anden servicestation.

Efter personalemødet kontaktede han B og fortalte om mødets forløb og om, at der ikke var kommet noget frem, der antydede sexchikane eller overtrædelse af normale grænser mellem mand og kvinde fra A. Han nævnte også det med andres oplevelse af As ledelsesstil.

I forhold til sagens karakter har virksomheden efter hans opfattelse gjort, hvad den kunne, og det skete med en meget kort responstid.

A havde på daværende tidspunkt en månedsløn på 32.-33.000 kr. Der var 15 ansatte i alt på servicestationen, svarende til 7-8 fuldtidsansatte. A er ikke længere ansat i virksomheden. Han stoppede den 13. juli 2018, da byretten afsagde dom.

Anbringender

Parterne har i det væsentlige gentaget deres anbringender for byretten.

Ledernes Hovedorganisation som mandatar for A har yderligere anført, at han ikke er erstatningsansvarlig efter ligebehandlingsloven som arbejdsgiverrepræsentant, men at et eventuelt erstatningsansvar skal afgøres efter erstatningsansvarsloven, hvor de almindelige regler om bevisbyrde finder anvendelse. B har ikke godtgjort, at han har udsat hende for en krænkelse.

Drivkraft Danmark som mandatar for Circle K har yderligere anført, at A ikke var Bs arbejdsgiver, og at han derfor ikke var omfattet af de pligter, der følger af ligebehandlingsloven eller den særlige bevisbyrde-regel i ligebehandlingslovens § 16 a. B skal derfor efter den almindelige bevisbyrde-regel godtgøre, at hun har været udsat for seksuel chikane fra As side, og denne bevisbyrde er ikke løftet.

Forud for den seneste lovændring, der trådte i kraft den 1. januar 2019 og derfor ikke finder anvendelse i nærværende sag, kunne arbejdsgiveren alene ifalde ansvar for seksuel chikane efter ligebehandlingsloven, hvis krænkelsen var begået af arbejdsgiveren selv, hvis arbejdsgiveren var bekendt med forholdet og ikke havde overholdt sin pligt til at beskytte sit personale, eller hvis arbejdsgiveren havde forsømt sin pligt til at tilvejebringe retningslinjer for at sikre et chikanefrit arbejdsmiljø. Ingen af disse forhold var til stede i forhold til Circle K. B har ikke ført bevis for, at omgangstonen generelt eller på servicestationen i Helsingør var seksuelt ladet.

B modtog endvidere fuld løn under sygdom og er vendt tilbage til sit arbejde, hvorfor der ikke er grundlag for at imødekomme hendes påstand om godtgørelse for svie og smerte.

De af byretten fastsatte sagsomkostninger overstiger væsentligt det sædvanlige niveau for sagens værdi.

HK Handel Hovedstaden som mandatar for B har yderligere anført, at A erstatningsansvar for krænkelserne følger af erstatningsansvarslovens § 26, og at det er godtgjort, at han har krænket hende.

Landsrettens begrundelse og resultat

B har også for landsretten afgivet en troværdig og sikker forklaring, der på væsentlige punkter underbygges af Alberte Richter Sachse og Cs forklaringer for byretten og de lægelige oplysninger i sagen samt i særlig grad af den fremlagte korrespondance mellem A og B.

Landsretten finder således blandt andet, at beskederne af 10. januar 2017 fremstår som en fortsættelse af det af B beskrevne forløb, hvor A, da han kørte hende hjem fra arbejde, tilbød hende penge for at udføre oralsex. As forklaring om, at beskederne angik en forfremmelse, må efter beskedernes indhold sammenholdt med hans tilbud af 22. januar 2017 om en lønstigning på 10-20 kr. i timen tilsidesættes som åbenbart utroværdig. Dertil kommer, at As besked af 23. januar 2017 efter sit indhold og i sammenhæng med de vedhæftede billeder må forstås som en advarsel om, at han kan finde på at vise billederne til andre, hvis B fastholder sin forklaring om seksuel chikane.

Landsretten finder det herefter godtgjort, at A i flere tilfælde under udnyttelse af sine ledelsesmæssige beføjelser fremsatte seksuelt betonedede udtalelser over for B, og at han flere gange krammede hende og opfordrede hende at sidde på skødet af ham. Endvidere tilbød han hende i et tilfælde penge for oralsex, ligesom han i et tilfælde tog hende i skridtet inden for bukserne og i et tilfælde satte hende op på et bord og løftede op i hendes trøje, hvorefter han slikkede hende på brystet. Krænkelserne foregik sideløbende med, at A tilbød B forfremmelse og lønforhøjelse samt lånte hende penge.

På denne baggrund tiltræder landsretten, at A, der var ansat som butikschef og således var daglig leder af Circle K stationen, ved sine handlinger har udøvet seksuel chikane over for B, jf. ligebehandlingslovens § 4, stk. 1, jf. § 1, stk. 4 og 6, og at Circle K som den juridisk ansvarlige arbejdsgiver ikke heroverfor har bevist, at ligebehandlingsprincippet ikke er krænket, jf. ligebehandlingslovens § 16 a. Circle K skal derfor betale godtgørelse efter ligebehandlingslovens § 14, stk. 1, mens As erstatningsansvar for krænkelserne følger af erstatningsansvarslovens § 26.

Under hensyn til omfanget, varigheden og karakteren af krænkelseerne tiltræder landsretten, at godtgørelsen, som Circle K hæfter for i medfør af ligebehandlingslovens § 14, stk. 1, og som A hæfter for efter erstatningsansvarslovens § 26, skønsmæssigt er fastsat til 50.000 kr.

Af de af byretten anførte grunde og da det, der er anført for landsretten, ikke kan føre til et andet resultat, tiltræder landsretten endvidere, at B har krav på godtgørelse for svie og smerte som påstået, jf. erstatningsansvarslovens §§ 1 og 3.

På denne baggrund stadfæster landsretten byrettens afgørelse.

For så vidt angår det indbyrdes forhold mellem Circle K og A finder landsretten – henset til det særlige ansvar Circle K som arbejdsgiver har efter ligebehandlingsloven – at der ikke er grundlag for regres efter erstatningsansvarslovens § 23 for den del af godtgørelsen, som Circle K hæfter for efter ligebehandlingsloven. Da Circle K hverken i sit påstandsdokument eller under hovedforhandlingen har fremsat anbringender til støtte for sin friholdelsespåstand, finder landsretten, som sagen er forelagt og procederet, heller ikke i øvrigt tilstrækkeligt grundlag for at tage påstanden til følge. A frifindes derfor for den af Circle K nedlagte friholdelsespåstand.

Efter sagernes udfald skal Ledernes Hovedorganisation som mandatar for A og Drivkraft Danmark som mandatar for Circle K Danmark A/S solidarisk i sagsomkostninger for landsretten betale 40.000 kr. til HK Handel Hovedstaden som mandatar for B til dækning af udgifter til advokatbistand inkl. moms. Ud over sagens værdi er der ved fastsættelsen af beløbet til advokat taget hensyn til sagens forløb og omfang.

THI KENDES FOR RET:

Byrettens dom stadfæstes.

Ledernes Hovedorganisation som mandatar for A frifindes for Drivkraft Danmark som mandatar for Circle K Danmark A/S' påstand om friholdelse.

I sagsomkostninger for landsretten skal Ledernes Hovedorganisation som mandatar for A og Drivkraft Danmark som mandatar for Circle K Danmark A/S solidarisk inden 14 dage betale 40.000 kr. til HK Handel Hovedstaden som mandatar for B. Beløbet forrentes efter rentelovens § 8 a.

Publiceret til portalen d. 29-05-2019 kl. 10:10

Modtagere: Advokat (H) Peter Breum, Advokat (H) Sophie Becher